

S İ R K Ü L E R : 2 0 2 0 / 9 1

17.11.2020

**6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE ŞİRKETİN KENDİ
PAYLARINI GERİ ALMASI ve SATIN ALMA İŞLEMİNİN VERGİSEL BOYUTU**

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda anonim şirketlerin (AŞ) kendi hisselerini iktisapları ile ilgili hükümlere kanunun 379 ila 389. Maddelerinde yer verilmiştir. Buna göre;

- Yönetim Kurulu, Genel Kurul'dan izin ve yetki alarak AŞ'nin paylarını, AŞ'nin sermayesinin yüzde onunu aşmamak şartıyla satın alabilir.
- Yakın ve ciddi bir tehlikeyi önlemek için yönetim kurulu her zaman, genel kurul iznine gerek duymadan ve sermayenin yüzde onu ile bağlı olmaksızın AŞ'nin paylarını iktisap edebilir.
- İktisap edilecek payların bedelleri düştükten sonra, kalan şirket net aktifi, en az esas veya çıkarılmış sermaye ile yedek akçelerin toplamı kadar olmalıdır.
- Ödenmiş veya çıkarılmış sermayenin azaltılması çerçevesinde, külli halefiyet kuralının gereği olarak, bir kanuni satın alma yükümlülüğü nedeniyle, ivazsız intikaller için ve şirket menkul kıymetler şirketi ise yukarıdaki şartlara bağlı kalmaksızın şirket kendi paylarını iktisap edebilir.
- Her ne kadar TTK.nunda iktisap edilen payların elden çıkarılması ile ilgili süre belirlenmemiş ise de vergi uygulaması açısından söz konusu payların en geç 2 yıl içerisinde elden çıkarılması gerekmektedir.

Şirketlerin çeşitli nedenlerle kendi paylarını satın alması işleminin vergisel sonuçlarına ilişkin olarak; Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilen ve kanunlaşan Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 17. Maddesi ile 193 sayılı Kanunun 94'üncü maddesine eklemeler yapılmıştır. İlgili kanunun tam metnine aşağıdaki linkten ulaşılabilir.

<https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k7256.html>

İlgili kanunun 17. Maddesine göre; şirketlerin kendi hisse senetlerini satın almaları halinde, bu hisse senetlerinin veya ortaklık paylarının iktisap bedeli ile itibari değeri arasındaki fark gelir vergisi stopajına konu olabilecektir.

Tam mükellef sermaye şirketlerinin iktisap ettikleri kendi hisse senetlerini veya ortaklık paylarını,

i) Sermaye azaltımı yoluyla itfa etmeleri hâlinde iktisap bedeli ile hisse senetlerinin veya ortaklık paylarının itibari değeri arasındaki fark tutar sermaye azaltımına ilişkin kararın ticaret sicilinde tescil edildiği tarih,

ii) İktisap bedelinin altında bir bedel karşılığında elden çıkarmaları hâlinde iktisap bedeli ile elden çıkarma bedeli arasındaki fark tutar elden çıkarma tarihi,

iii) İktisap ettikleri tarihten itibaren iki tam yıl içerisinde, sermaye azaltımı yoluyla itfa etmemeleri veya elden çıkarmamaları hâlinde, iktisap bedeli ile hisse senetlerinin veya ortaklık paylarının itibari değeri arasındaki fark tutar iktisap tarihinden itibaren iki tam yıllık sürenin son günü,

itibarıyla dağıtılmış kâr payı sayılır ve bu tutarlar üzerinden %15 oranında vergi tevkifatı yapılır.

Vergi Usul Kanununun 266. maddesine itibari değer, her nevi senetlerde esham ve tahvillerin üzerinde yazılı olan değerlerdir. İtibari değer ifadesi genellikle kıymetli evraklar üzerinde yazılı değerler için kullanılmaktadır.

Bu fıkra kapsamında tevkif edilen vergiler herhangi bir vergiden mahsup edilemez. Cumhurbaşkanı, tam mükellef sermaye şirketinin paylarının Borsa İstanbul'da işlem görüp görmemesine, işlem gören paylarının toplam payları içindeki oranına, geri alınan payların Borsa İstanbul'da işlem gören paylardan olup olmamasına, tam mükellef kurumlardan geri alınıp alınmamasına, tam mükellef sermaye şirketinin yıllık satış hasılatı ve diğer gelirlerinin toplam tutarına göre ayrı ayrı ya da birlikte, bu oranı sifıra kadar indirmeye veya bir katına kadar artırmak suretiyle yeniden tespit etmeye yetkilidir.”

Kanun maddesinde belirtilen üç duruma ilişkin örnek uygulama aşağıdaki gibidir.

- ABC şirketi kendi hisse senetlerini 50 milyon TL ile ortaklarından satın almıştır. Daha sonradan şirketin sermaye azaltımı yoluyla bu hisseleri itfa etmeleri halinde, bu hisselerin itfa tarihinde 30 milyon TL itibari (nominal) değere sahip olması durumunda itibari değer ve ile iktisap bedeli arasındaki fark (50 milyon- 30 milyon=) 20 milyon TL stopaja tabi tutulacaktır. Bu durumda şirket bu tutarlar üzerinden (20 milyon * %15=) 3 milyon TL tevkifat uygulayacaktır.
- ABC şirketi 50 milyon TL bedelle satın aldığı kendi hisselerini iki yıl içinde 40 milyon TL bedelle üçüncü kişilere satması halinde (10 milyon * %15=) 1,5 milyon TL tevkifat uygulayacaktır.
- ABC şirketi 50 milyon TL bedelle kendi ortaklarından aldığı hisseleri iki tam yıl içerisinde sermaye azaltımı yoluyla itfa etmemeleri veya elden çıkarmamaları halinde iki tam yıllık sürenin son gününde söz konusu hisse senetlerinin itibari değeri ile alış bedeli arasındaki fark üzerinden stopaj yapılacaktır.

Tam mükellef sermaye şirketlerinin iktisap ettikleri kendi hisse senetlerinin itibari değerinin nasıl belirleneceğine ilişkin açıklamalar Sermaye Piyasası Kurulunca çıkarılan Geri Alınan Payla Tebliği'nde yapılmıştır. Buna göre; borsada işlem gören payların geri alınmaları durumunda, satın almada uygulanacak fiyatın borsa değeri olduğu belirtilmiştir. Aynı tebliğin 6. Maddesine göre borsada işlem görmeyen şirket paylarının ise, Kurulun ilgili düzenlemelerine göre hazırlanacak değerlendirme raporu ile tespit edilecek bedel üzerinden geri alınması gerektiği belirtilmiştir.

Saygılarımızla,